

ФІСУНЕНКО Надія Олександрівна,
*доцент кафедри аналітичної
економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук*
ГАВРИЛЮК Тетяна Миколаївна,
*здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабної війни Український уряд, як орган, що забезпечує дотримання законів України, мав повну роботу, закріпивши своїм статутом «правила військового життя». Тому більшість постанов, прийнятих українським Кабінетом Міністрів під час «Сто днів воєнного стану», поділяються на дві категорії: економічний контроль та адміністративний контроль за воєнним станом. Головні зміни стосуються галузі оборони, військового постачання та економічних питань, таких як оподаткування, встановлення соціальної та гуманітарної підтримки тощо. Не чекаючи закінчення війни, Кабмін почав фіксувати збитки від війни та відновлювати інфраструктуру та житловий фонд.

На початку війни, Кабмін першочергово необхідно було внести зміни до процедури державних закупівель, щоб оптимізувати та прискорити поставку всього необхідного українській армії. Під час воєнного стану першочерговим завданням Кабмін було розширення переліку першочергових видатків, які можуть здійснюватися за рахунок загального та цільового призначення державного бюджету.

В свою чергу Нацбанк у перший день повномасштабного вторгнення росії ввів заборону на транскордонні валютні перекази, що також унеможливило оплату товарів за кордоном та їх ввезення в Україну. Проте оскільки економіка країни була не в змозі (особливо під впливом перших днів війни) виробляти всі першочергові товари в необхідних кількостях, владі довелося відновити можливість розрахунків в іноземній валюті хоча б за деякими товарами.

Для цього 24 лютого уряд затвердив перелік основних імпортованих товарів, тобто товарів, за якими в країні дозволено валютний розрахунок. Перший список цих товарів є коротким і в основному включає енергоносії, фармацевтичні препарати, засоби особистої гігієни та продукти харчування. Проте на прохання підприємців уряд почав розширювати перелік, який до кінця травня суттєво змінювався.

З перших днів війни влада чи не щодня наголошувала, що продовольча безпека є надзвичайно важливою для України та світу. Зі свого боку, Кабмін прийняв низку постанов щодо підтримки українського агросектору та виробників.

Тому, щоб пришвидшити імпорту продуктів з-за кордону та зменшити бюрократію, Кабмін дозволив імпортерам не перекладати етикетки на продуктах (які використовуються для продажу та гуманітарної допомоги) українською мовою. Крім того, виробники харчових продуктів можуть не оновлювати етикетки, якщо інгредієнти продукту змінюються, але повинні вказувати інформацію про наявність алергенних інгредієнтів.

Важливу увагу при цьому звернено на особливості економіки країни, саме у воєнний час питанням реконструкції житла та інфраструктури (які є основними фондами країни та складовою критичної інфраструктури). Евакуація Київської та Чернігівської областей показала світові катастрофічні масштаби руйнувань і воєнних злочинів, вчинених російськими військами більше ніж через місяць після початку тотального вторгнення. Тому перед владою стоять два головних завдання: притягнути росію до відповідальності за вчинені нею злочини в міжнародних судах і відновити зруйновані міста і села [1].

Кабінет міністрів України не дочекався закінчення війни, щоб почати оцінювати збитки та витрати на реконструкцію, затвердивши цей процес ще в березні. Будь-який українець, чию нерухомість знищили росцисти, може повідомити про це через додаток «Дія». У цьому випадку компенсація буде нарахована автоматично, оскільки повідомлення вважається прийнятним.

Уряд також затвердив Порядок проведення обстеження будівель, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації, для оцінки можливості їх подальшого використання або прийняття рішення про їх демонтаж. Окремо Кабінет міністрів затвердив порядок визначення об'єктів, що підлягають першочерговому обстеженню, а також порядок демонтажу таких об'єктів. Уряд також дозволив регіонам закуповувати за бюджетні кошти матеріали для аварійно-відновлювальних робіт з ліквідації наслідків війни [1].

Щоб полегшити та прискорити реконструкційні роботи, уряд скоротив процес отримання свідоцтва вищої категорії на створення об'єктів архітектури з місяця до п'яти днів. Також врегулював розробку проєктів будівництва капітального ремонту зруйнованих під час війни об'єктів та спростив оновлення будівельних норм.

Крім податків, уряд має також переглянути систему соціальних виплат, щоб зробити її більш вибірковою для надання коштів лише вразливим верствам населення або громадянам, які перебувають у складних обставинах.

Уряд має зосередитися на інших життєво важливих питаннях: відновленні зруйнованої інфраструктури та поверненні українських біженців додому.

Список використаних джерел:

1. Індекс реформ. URL: <https://voxukraine.org/en/state-regulation-in-wartime-how-the-cabinet-of-ministers-of-ukraine-adapted-the-economy-to-martial-law-conditions/>